
PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA

Tri slobode

Prikaz slučajeva kršenja sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja u Srbiji

1-15. oktobar 2019. godine

Sloboda udruživanja

- Neposredno pred početak fudbalske utakmice navijači Crvene Zvezde napali su prostorije ["Praid info centra"](#). Incidentu je prethodilo okupljanje navijača na trgu Terazije i zajednički odlazak do stadiona na kome je utakmica odigrana, a prilikom prolaska pored "Praid info centra" bačeno je nekoliko flaša i limenki na izlog i vrata prostorija. Ova organizacija je neretko na meti ksenofobičnih napada, a poslednji takav slučaj dogodio se [u februaru ove godine](#) nakon protesta "Kosovo je Srbija" kada je takođe izostala reakcija policije nakon poziva obezbeđenja jer "nije došlo do uništavanja imovine".
- [GONGO udruženje sudija i tužilaca Srbije \(UST\)](#) podnelo je zahtev za izuzeće člana Državnog veća tužilaca Stanislava Dukića, navodno zbog njegovih izjava u javnosti kojima je osporio legitimitet i reprezentativnost UST. Pored Dukića, UST je zatražilo izuzeće još četiri člana Državnog veća tužilaca: Radovana Lazića, Sandre Kulezić, Svetlane Nenadić i Gorana Ilića. Podsećamo da je Dukić bio meta napada i ranije, kao i da je na zahtev Republičkog javnog tužioca Zagorke Dolovac protiv njega pokrenut disciplinski postupak na osnovu navoda tabloida da o njegovoj povezanosti sa ljudima iz kriminalnog miljea. Delovanje GONGO udruženja u oblasti pravosuđa dodatno unižavaju ugled i pogoršavaju već alarmantno stanje u ovoj oblasti.

Sloboda okupljanja

- U glavnom gradu Srbije svakodnevno se odvija protestno okupljanje taksista koji svojim vozilima u periodu od 12 do 15 časova blokiraju najprometnije ulice u gradu. Kao razlog se navodi nezakonito poslovanje udruženja "Car go" koji taksiste dovodi u neravnotežan položaj. Pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova tvrde da je protest uredno prijavljen. Na ovom mestu ukazujemo na nejednako postupanje policije koja je tokom prethodne godine, u slučaju spontanih protesta građana koji su zaustavljali automobile nezadovoljni povećanjem cene benzina, uručila više stotina prekršajnih prijavi građanima, iako je njihovo okupljanje kraće

trajalo i u manjoj meri uticalo na svakodnevni život sugrađana. Predstavnici taksi udruženja najavili su [radikalizaciju protesta](#) i blokiranje mostova i glavnih saobraćajnica u narednom periodu, ali su ubrzo nakon toga odlučili [da ne blokiraju autoput i mostove](#), već samo trg Slavija. Tokom jednog od protesta došlo je do [više incidenata](#) manjeg inteziteta zbog sukoba taksista sa nezadovoljnim građanima nakon čega je privedeno nekoliko lica. Nakon višednevnog štrajka, u utorak, 15. oktobra, [štrajk je prekinut](#) nakon sastanka sa predsednikom Srbije Aleksandrom Vučićem koji im je, mimo Ustavom predviđenih nadležnosti, obećao rešavanje problema u skladu sa zakonima.

- Nakon što su studenti okupljeni u udruženju "1 od 5 miliona" [ofarbali kocke na Trgu Repblike u zlatnu boju](#) (aludirajući time da bi pozlaćivanje Trga manje koštalo nego sprovedena rekonstrukcija) i [farbanja ulaznih vrata RTS-a u pink boju](#), predstavnici studenata su tokom više dana saslušavani po osnovu krivičnih prijava koje su protiv njih podneli direktor RTS-a Dragan Bujošević i Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Grada Beograda. Podsećamo da su protiv studenata u prethodnom periodu podnete brojne prijave, a da je u kampanji njihove diskreditacija učestvovao ceo državni vrh na čelu sa predsednikom Aleksandrom Vučićem.
- Tokom protesta u Toplom dolu protiv izgradnje mini-hidroelektrane(MHE) došlo je do [fizičkog sukoba](#) između meštana koji mesecima protestuju i privatnog obezbeđenja koje je investitor angažovao u cilju prekidanja protesta i nastavka rada na projektu izgradnje MHE. Incidentu je prethodilo ograđivanje gradilišta od strane radnika i pripadnika obezbeđenja. Nakon višemesečnih protesta investitor je saopštio da [odustaje od izgradnje](#) i da će od države zahtevati naknadu štete.
- Nastavlja se pritisak na građanske aktiviste koji su organizovali ili učestvovali u protestima u Srbiji. Istaknutom predstavniku Inicijative "Ne da(vi)mo Beograd", [Radomiru Lazoviću](#), novčana kazna u iznosu od 100 000 dinara preinačena je u kaznu zatvora od 60 dana, a pored toga određen je i popis, procena i prodaja pokretne imovine na adresi prebivališta kako bi se odplatila izrečena kazna. Protiv predstavnika Inicijative se trenurno vodi više od 30 postupaka zbog učestvovanja u protestima. Na ovaj način se nastavlja sa selektivnom primenom i tumačenjem Zakona o javnom okupljanju i sa sužavanjem slobode okupljanja izricanjem neopravdanih i nerazumnih sankcija protiv učesnika protesta.
- Aktivista Lokalnog fronta iz Kraljeva, Branislav Seničić [priveden je](#) na osnovu poternice koja je protiv njega raspisana povodom neplaćanja prekršajne kazne zbog navodnog uništavanja bilborda tokom predsedničke kampanje 2017. godine. Seničić je osuđen zato što je na nelegalan bilbord sa likom tadašnjeg premijera i kandidata za predsednika Aleksandra Vučića prosuo crnu farbu. Priveden je tokom obavljanja administrativnih obaveza u prisustvu većeg broja građana.

- Tokom promocije “Knjige o Beogradu” zamenika gradonačelnika [Gorana Vesića](#), ispred galerije “Progres” okupio se veći broj nezadovoljnih građana. Pre, tokom i nakon promocije zabeleženo je nekoliko incidenata, pre svega u vidu verbalnih okršaja nezadovoljnih građana i članova i funkcionera vladajuće stranke kojoj pripada i sam Vesić. Nakon zavšetka promocije, prilikom izlaska iz galerije, došlo je do guranja i manjih sukoba između Vesićevog obezbeđenja i građana. Nakon promocije, televizija “Pink” objavila je snimak [navodnog paljenja Vesićeve knjige](#), a za taj čin Goran Vesić je optužio direktno bivšeg gradonačelnika i jednog od opozicionih lidera Dragana Đilasa. S druge strane, predstavnici opozicionih organizacija koji su prisustvovali skupu optužili su Vesića i njegovo obezbeđenje za [nasilje nad građanima](#).

Sloboda izražavanja

- Dan nakon što je KRIK objavio sliku predstavnika "Srpske liste" sa sastanka na jahti Bedžeta Pacolija, novinarki KRIK-a [Milici Vojinović](#) obijena je porodična kuća. Iako nema dokaza da su događaji u uzročno-posledičnoj vezi, indikativno je to da je ovo već drugi napad na imovinu novinara tog portala nakon što je pre dve godine isti problem imala Dragana Pećo, a istraga nije dala nikakve rezultate, počinioci nisu pronađeni i postoji opravdana sumnja da ne postoji volja za rešavanjem ovih i sličnih slučajeva.
- Nakon više od 19 godina emitovanja RTS donela je odluku da više ne emituje magazin [TV Mreža](#) istoimene nezavisne produkcije. U obrazloženju se navodi da je takva odluka doneta po isteku ugovora uz obrazloženje da RTS već ima emisiju sličnog formata u sopstvenoj produkciji - Oko magazin. Direktor nezavisne produkcijske grupe Mreža Vladimir Milić smatra da je stvarni razlog [potencijalna politička nepodobnost](#) zbog načina na koji je ta produkcijska kuća do tada radila svoj posao.
- Urednik portala BIRN, [Slobodan Georgijev](#), bio je meta mnogih napada i pretnji na društvenim mrežama nakon što je predsednik Aleksandar Vučić u intervjuu za RTS prozvao BIRN zbog zabrane spota "Srpske liste" tokom predizborne kampanje na Kosovu. Georgijev je dobijao poruke koje govore da je "Haradinajev ili Tačijev Srbin", da ga "treba proterati" i slično. Ovo nije prvi slučaj da predsednik Republike etiketira one novinare i portale koji ne rade na način koji on smatra prihvatljivim i može se ustanoviti da nije reč o pojedinačnom incidentu već o maniru ophođenja prema novinarima i kritici.
- Nakon gostovanja u emisiji "Utisak nedelje" u kojoj je govorio o spornom doktoratu ministra finansija Siniše Malog, [profesor Danijel Sinani](#) našao se na udaru novinara TV "Happy" Milomira Marića koji je govorio o njegovom "sumnjivom prezimenu" i lažno izrekao da profesor Sinani predaje etnologiju albanske nacionalne pesme čime je podsticao na nacionalnu mržnju i netrpeljivost. Na meti Marićevih napada bila je i rektorka Univerziteta u Beogradu Ivanka Popović navodeći da je njen stric bio "najveći staljinista" i "glavoseča iz Novog Sada koji je uništio beogradsku štampu". Tim povodom oglasili su se i [Senat Univerziteta](#) i [uprava Filozofskog fakulteta](#) koja je osudila napade ali i [Ministarstvo kulture i informisanja](#) koje je pozvalo emitere da poštuju novinarski kodeks i norme.

- Protiv poznatog glumca i istaknutog građanskog aktiviste Branislava Trifunovića predsednik Sindikata zaposlenih policije Dejan Đukić podneo je [krivičnu prijavu](#) za povredu ugleda Srbije optužujući ga da je u toku predstave pocepao srpsku zastavu. Podnošenju prijave prethodila je kampanja koju su protiv njega povelili pro-ladini tabloidi. Pored činjenice da je prijava podneta zbog navodnog dešavanja u okviru pozorišne predstave, apsurdnosti situacije doprinosi i [svedočenje samog glumca](#) koji negira da se u toj predstavi uopšte dešava cepanje zastave. Branislav Trifunović je već godinama neretko na udaru tabloida zbog svojih političkih stavova, kao i zbog činjenice da je njegov rođeni brat kontroverzni glumac i predsednik opozicionog pokreta koji u nastupu protiv nosilaca vlasti uglavnom ne bira reči.
- Članica Predsedništva Srpske napredne stranke Vladanka Malović optužila je novinara Dojče Velea i nedeljnika "Vreme" [Nemanju Rujevića](#) da je "lažovčina" i da podržava "fašističko-tajkunski" opozicioni savez čije je predstavnik optužila da su zajedno sa Albancima i stranim službama radili protiv jedinstva srpskog naroda na Kosovu i Metohiji. Zabrinjavajuće je što se ustalila opasna praksa obračunavanja visokih funkcionera SNS-a sa novinarima optužbama za delovanje protiv interesa države Srbije.
- Novinarskim ekipama televizije "[N1](#)" i "[Al Jazeera](#)" nije dopušteno da prisustvuju ceremoniji svečanog otvaranja vetroparka "Čibuk 1" kojoj je prisustvovao i predsednik Aleksandar Vučić. Iz službe informisanja Predsedništva je rečeno da se radi o odluci investitora koji nije želeo da dopusti ulazak novinarima na privatni posed, a tu odluku je odobrio i ambasador Ujedinjenih arapskih emirata. Mediji koji teže objektivnom izveštavanju su sve češće nepoželjni na brojnim događajima, čak i kada nisu političke prirode poput fudbalskih utakmica kada je ekipi dnevnog lista "Danas" dva puta uskraćena akreditacija od strane fudbalskog kluba Crvena Zvezda. Ova praksa ukazuje na kontinuirano kršenje Zakona o javnom informisanju koji izričito zabranjuje diskriminaciju novinara i medija po bilo kom osnovu.
- Nakon lepljena plakata, [kampanja protiv televizije "N1"](#) nastavljena je postavljanjem improvizovane rampe i natpisa "Napuštate Republiku Srbiju, dobrodošli u Luksemburg" čime se aludira na mesto registracije ove televizije koju državni zvaničnici neretko optužuju za rad protiv interesa Srbije. Negativna kampanja je nastavljena ubacivanjem [više stotina letaka](#) sa istom porukom od strane muškaraca koji su nosili hirurške maske. Direktor programa TV "N1" [Jugoslav Ćosić](#) ocenio je da su poslednji incidenti samo uvod u ozbiljnije akcije protiv te televizije kao i da je uveren da su provokacije organizovane iz jednog centra. Tim povodom oglasilo se i [Nezavisno udruženje novinara Srbije](#) koji su podsetili na istupe najviših nosilaca vlasti i označili ih kao odgovorne za zastrašivanje ove televizije.
- Radnik fabrike "Krušik", A.O. koji je novinarima dostavio podatke o navodnoj umešanosti oca ministra unutrašnjih poslova Nebojše Stefanovića u trgovinu oružjem, [uhapšen je](#) pod optužbom

za odavanje službene tajne. Slučaj trgovine oružjem postao je tema međunarodnih portala , nakon čega je pokrenuta istraga o tome na koji način je došlo do curenja informacija. [Rodoljub Šabić](#), bivši poverenik za informacije od javnog značaja, istakao je da je javnost ostala uskraćena za više činjenica u pogledu ovog slučaja, kao i da je pozivanje na odavanje službene tajne kao osnova za hapšenje anahrono i da postupak Tužilaštva navodi na zaključak o pritisku na uzbunjuivače. Pored nedovršenog i nedovoljno jasnog normativnog okvira koji reguliše pitanja unutrašnjeg i spoljnog uzbunjivanja ovakva praksa dodatno otežava i obeshrabruje građane koji bi mogli da se nađu u ulozi uzbunjuivača i ukažu i posvedoče o nedozvoljenim radnjama i delima.

- U Šapcu je počelo [suđenje Aleksandri Janković](#) optuženoj da je putem društvenih mreža uputila pretnje i uvrede na račun predsednika Aleksandra Vučića i njegove dece. Ova ekspresna reakcija nadležnih nije pokazatelj efikasnosti pravosudnog sistema, već različitih aršina koji se primenjuju prilikom zaštite prava lica na vlasti ili njima bliskih ljudi od onih koji se primenjuju kada dolazi do ugrožavanja prava drugih građana. Tome u prilog govori i ogroman broj nerazjašnjenih pretnji upućenih novinarima i [organizacijama civilnog društva](#) koje su ostale bez epiloga.
- Grupa "[Novinarke protiv nasilja nad ženama](#)" uputila je javnu podršku novinarki "Blica" Ivani Jasnić Mastilović povodom tužbe koju je protiv nje podneo predsednik opštine Brus Milutin Jeličić, inače optuženi za seksualno uznemiravanje saradnice Marije Lukić. Jeličić je tužio i redakciju lista "Blic" koja je mesecima izveštavala o njegovom slučaju, optuživši ih za narušavanje ugleda.